

RookVrij

Nieuwsbrief van RookVrij v.z.w.
Nr. 7 - 6 april 2004
v.u. Raf De Ryck PB 450 1180 Brussel

Beste leden,

Alle openbare plaatsen in Ierland zijn rookvrij.

De Ierse regering heeft de moed gehad om duidelijk te maken dat roken een persoonlijke zaak is die men niet aan anderen opdringt. Iedereen moet een gezonde werkplaats hebben en de horeca moet gastvrij zijn en toegankelijk voor iedereen.

Het voorstel van minister Demotte voor een inkrimping van de rookzones kreeg geen groen licht van de regering. De horeca zou nog liever volledig rookvrij gaan dan een rookzone van 25% te moeten inrichten. Wanneer durven de vertegenwoordigers van de horeca die stap zetten? Individueel zijn heel wat uitbaters ervoor gewonnen om de sector rookvrij te maken. Een aantal meesterkoks pleitte onlangs voor rookvrije restaurants.

Die stap is nochtans niet groot, de voorbeelden uit het buitenland spreken voor zich.

Raf De Ryck

Voorstellen van de federale regering:

Rookvrije openbare plaatsen

De minister van Volksgezondheid Rudy Demotte maakte in januari zijn tabaksplan bekend. In het hoofdstuk over de bescherming tegen tabaksrookvervuiling geeft hij een aangepaste definitie van een openbare plaats. In zijn nieuwe voorstel omvat het bijna alles behalve de privé-woning. Dat geeft een sterk signaal dat roken behoort tot de privé-sfeer en een persoonlijke zaak is. Indien toegepast, zal het sociaal-culturele leven rookvrij worden. Het zal een hele opluchting zijn voor personen met astma en hartproblemen, die nu uitgesloten zijn van deelname aan het normale sociale leven.

Rookvrije werkplek

Staatssecretaris Kathleen Van Brempt plant rookvrije werkplaatsen tegen 2006. Bij het bekendmaken van haar plannen, begin januari verklaarde ze nog dat "rokersbedrijven" nog wel mogelijk zijn als iedereen er rookt. RookVrij liet de staatssecretaris weten dat zoiets niet kan. Iemand met astmaproblemen zou in dat geval uitgesloten zijn van

sollicitaties in zo een bedrijf. De antidiscriminatiewet laat zulks niet toe. Het toestaan van rokersbedrijven zou ook een aantal rokers ertoe uitnodigen hun collega's onder druk te zetten om het bedrijf of de dienst rookvol te houden. Een dergelijke maatregel zou dus pestgedrag kunnen uitlokken. Volgens de antipestwet moet een werkgever echter het werk zodanig organiseren dat pestgedrag wordt vermeden. In haar uiteindelijke voorstel zijn die uitzonderingen geschrapt en moet de volledige werkruimte rookvrij zijn. Alleen een afgesloten rookruimte zal nog toegelaten zijn.

De horeca blijft uitgesloten van de wetgeving op een rookvrije werkplek. Werknemers in die sector worden beschouwd als tweederangswerknemers die geen bescherming behoeven. Dat lijkt een licht verbeterde versie van 19de-eeuwse toestanden toen werknemers in de meest ongezonde omstandigheden werden tewerkgesteld. Volgens het voorliggende voorstel van Koninklijk Besluit moet de werkgever hen er vriendelijk van op de hoogte brengen dat ze om den brode risico lopen op kanker en andere ziektes.

Rookvrije horeca?

Aan de horeca durft de regering niet raken. Minister Demotte stelde voor om de oppervlakte waar nog gerookt mag worden, in te krimpen tot 25%.

Zelfs als alle rokers dat respecteren is het buiten de rook gerekend die zich zal verspreiden over de ganse ruimte (zie verder in dit nummer)

Dat soort scenario's is gedoemd om te mislukken. De federale regering wees dit voorstel af en durft de horeca niet erkennen als een gewone openbare plaats en werkplaats.

De "gastvrije" horeca (volgens de woordvoerders van de sector) blijft nog steeds personen met ademhalingproblemen uitsluiten. Met veel financiële middelen wordt voedsel gecontroleerd op pcb's en andere gevaarlijke producten. In de horeca worden ze daarna in wolken van toxische gassen. Het personeel dat daarin werkt wordt door de regering als tweederangspersoneel beschouwd dat geen rookvrije werkplek verdient.

Rookvrije horeca blijft voor de regering nog een taboe. In Het Volk van 17 januari sprak een aantal koks zich uit voor rookvrije restaurants. De vertegenwoordigers van de sector echter geloven nog steeds gedwee de doemscenario's die de

tabaksindustrie hen influistert en de valse oplossingen die de ventilatie-industrie wil verkopen.

De politieke wil om de horeca rookvrij te maken blijft achterwege. Na het ratificeren van de Kaderovereenkomst van de WGO zal België verplicht zijn om op alle openbare plaatsen de bevolking te beschermen tegen tabaksrook.

De Britse vakbonden roepen op tot rookvrije horeca

De Britse vakbonden verenigd in het TUC (Trade Union Congres) wil dat tabaksrook geklasseerd wordt als een gevaarlijk chemisch product dat van de werkplek moet gebannen worden, ook uit restaurants en cafés. Het TUC voert actief campagne voor een rookvrije werkplek. Ter gelegenheid van de Nationale Niet-roken Dag op 10 maart deed het TUC een oproep tot de Europese Commissie: *"Tabaksrook is dodelijk en moet als dusdanig behandeld worden op de werkplek. Werk rookvrij maken zal duizenden levens sparen en absoluut geen schade berokkenen aan de economie."*

En de Belgische vakbonden?

Het TUC werkt samen met andere Europese vakverenigingen aan een website (www.smokeatwork.org) over de bescherming van werknemers tegen passief roken. Ook de drie Belgische vakbonden nemen daaraan deel. Zij zouden een voorbeeld kunnen nemen aan hun Britse collega's en een even duidelijke oproep lanceren.

Ierland rookvrij

Vanaf 29 maart zijn zo goed als alle openbare plaatsen en werkplaatsen rookvrij geworden. Bhutan buiten beschouwing gelaten - daar mag nergens gerookt worden - is Ierland het eerste land met een zo verregaande regeling die alle werkruimtes, horeca inclusief rookvrij maakt.

De reacties in België:

- Minister van Volksgezondheid Demotte pleit op termijn voor een volledig rookverbod in de horeca. Zijn voorstel over het uitbreiden van de niet-rokenzones tot 75% van de oppervlakte werd reeds afgevoerd. In afwachting van het overleg dat hij wil organiseren met de sector wil hij de controles opvoeren. De middelen voor die controles zullen uit een antitabaksfonds komen.

- Staatssecretaris Van Brempt hield het bij "een interessant voorbeeld". Ze vond het wel spijtig dat er een uitzondering ingelast is voor de horeca. Ze pleitte verder voor een verschillende benadering in cafés en restaurants. Ze gaat ervan uit dat goede afzuigsystemen een stap vooruit zouden zijn.

- Vanuit de wetenschap dat niet-rokenzones en afzuiginstallaties vrij nutteloos zijn, deed Stijn Bex van Spirit een voorstel om rookvrije horeca aan te moedigen via de verlaging van de sociale bijdragen voor werknemers.

- Notoir roker Herman Brusselmans ziet een rookverbod wel zitten: "Met een rookverbod kom ik tenminste op café niet meer in verleiding."

Bron: De Morgen, Het Nieuwsblad, De Standaard van 30 maart.

New York City rookvrij en één jaar later

New York City viert de eerste verjaardag van de wet op de rookvrije werkplek. Die wetgeving was gunstig zowel voor de volksgezondheid als voor de economie en genoot ruime steun bij de bevolking.

De resultaten:

- De werkgelegenheid in de horeca is op zijn hoogst sinds tien jaar
- Inkomsten uit horecataksen stegen met 8.7%
- Het aantal barlicenties steeg met 234
- De luchtkwaliteit in de horeca is aanzienlijk verbeterd
- De populariteit van de wet is groter dan de New York Yankees (het lokale baseball team)
- De overtredingen van de wet zijn zeldzaam

Burgemeester Michael Bloomberg was blij met de positieve economische resultaten maar benadrukte dat de wet er gekomen is om de werknemers te beschermen tegen tabaksrookvervuiling, wat een kankerverwekkend product van de Groep A is (dwz een bewezen kankerverwekker).

Tabaksrook als veroorzaker van astmaproblemen

In een studie in een Finse regio met een bevolking van 450.000 mensen werd het effect bestudeerd van tabaksrook op het ontstaan van astma.

Astma ontwikkelt zich soms pas maanden of jaren na blootstelling aan tabaksrook. Passief meeroken in de kinderjaren kan dus op latere leeftijd plots astmaproblemen uitlokken. De onderzoekers stelden vast dat regelmatige blootstelling over langere periodes aan tabaksrook zowel thuis als op het werk een belangrijke factor is bij het ontstaan van astmaproblemen. De onderzoekers besluiten: tabaksrook is een belangrijke oorzaak van astmaproblemen bij volwassenen.

Roken in huis: rook kruipt waar het niet gaan kan

Ook in huizen waar rokers erop toezien hun gewoonte niet aan anderen op te dringen, vindt tabaksrookvervuiling steeds zijn weg. Onderzoekers onderzochten gezinnen waar de ouders buiten gingen roken of die alleen binnen roken als er geen kinderen zijn, met huishoudens waar de ouders binnen in huis roken of waar de ouders niet roken. Ze speurden naar de residu's van tabaksrook op oppervlaktes en in huisstof en naar nicotineafbraakproducten in de urine van de kinderen.

In huizen waar niet in het bijzijn van de kinderen werd gerookt was de vervuiling door tabaksrook tot 7 maal hoger dan waar helemaal niet gerookt werd. In "rokershuizen" was de vervuiling tot 8 maal hoger dan in gezinnen waar men probeert om de kinderen uit de rook te houden. In die laatste groep lag de concentratie van nicotineafbraakproducten in de urine van de kinderen ook achtmaal hoger dan in gezinnen waar helemaal niet gerookt werd.

Bron: www.tobaccocontrol.org

De nutteloosheid van ventilatie en niet-rokenzones als bescherming tegen tabaksrook

Een Australische studie vond dat de zogenaamde niet-rokenzones weinig effect hebben op de luchtvervuiling in horeca. De tabaksrookvervuiling werd gemeten aan de hand van de nicotine in de lucht en fijne stofdeeltjes.

De bescherming van de gezondheid was marginaal of onbeduidend. De mate waarin de concentratie van rook in de niet-rokenzones verminderde varieerde sterk. In twee gevallen werd zelfs meer vervuiling gemeten in de zogenaamde rookvrije zones dan in de rookzones.

Bron: www.tobaccocontrol.org

FCTC (Framework Convention on Tobacco Control)

In totaal 100 landen en de Europese Unie hebben ondertussen de Kaderconventie over Tabakscontrole van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) ondertekend.

"De 100 regeringen, die samen 4.5 miljard mensen vertegenwoordigen, onderstrepen door hun ondertekening de intentie om hun bevolking te beschermen tegen ziekten veroorzaakt door tabaksgebruik." Aldus Dr. Jong-wook Lee, Directeur-generaal van de WGO. Hij dringt er ook op aan dat die landen de tekst spoedig ratificeren.

De Conventie wordt van kracht in de ratificerende staten, 90 dagen nadat het 40ste land ze ratificeert. België bereidt de ratificering van de Kaderconventie voor. Na ratificering zal de federale regering tabaksrook moeten bannen uit alle openbare gelegenheden. Artikel 8 van de Conventie, dat gaat over de Bescherming tegen blootstelling aan tabaksrook, zegt dat alle ondertekenende landen *"erkennen dat wetenschappelijk bewijs onomstotelijk heeft aangetoond dat blootstelling aan tabaksrook leidt tot dood, ziekte en arbeidsongeschiktheid."* Ze nemen *"maatregelen die voorzien in bescherming tegen blootstelling aan tabaksrook op binnen gebouwen gelegen werkplekken, het openbaar vervoer, binnen openbare gebouwen en, naar gelang van het geval, op andere openbare plaatsen."*

Toegankelijkheid

"Mijn vriend heeft een sterke afweerreactie op rook. Zijn keel slaat dicht en hij krijgt verstikkingsverschijnselen met de daarbij horende paniekg gevoelens. Daardoor zijn heel wat plaatsen voor hem ontoegankelijker dan voor mij als rolstoelgebruiker. Een rolstoel kan je altijd nog ergens binnentillen met bereidwilligheid. Maar lucht zuiver je niet zo snel. En verstokte rokers zijn moeilijk te bewegen om een aantal uren helemaal niet te roken." R.

UCH

Bij MJA (Maatschappelijke Jongerenactie) kan je UCH bestellen, een rokerskwartet. "UCH is een uitdagend kwartetspel dat roken op een luchtige manier in vraag durft stellen."

www.mja.be (zie Santee → projecten & campagnes)

Discriminatie?

Een lid stuurt ons de volgende anekdote over een bedrijf ergens in België.

"In het bedrijf moet er uitgetikt worden voor men de rokersruimte binnengaat. Dat kan leiden tot eigenaardige situaties. Iemand die er werkte vertelde me dat ze ging roken en dus eerste uittikte. Vlakbij de rokersruimte stonden twee personeelsleden te praten. Toen ze intikte om terug aan het werk te gaan stonden die personen er nog steeds te praten zonder in en/of uitgetikt te hebben. Het signaal dat het bedrijf daarbij geeft is duidelijk: roken thuis hoort in de privé-sfeer en niet op de werkvloer."

In Palavra (9 maart, tv1) werd de vraag gesteld of rokers gediscrimineerd worden. Op de poll op de site vond 58% dat rokers gediscrimineerd worden.

Worden rokers gediscrimineerd?

Discriminatie gebeurt als er een verschil is in behandeling of rechten op basis van kenmerken (huidskleur, handicap, ...) of op basis van zaken die een persoonlijke keuze zijn zoals godsdienst, filosofie, en - waarom niet - roken.

Discriminatie zou er zijn als men iemand niet zou aanwerven op basis van het feit dat hij of zij rookt. Keuzes die tot de privé-sfeer behoren mogen geen rol spelen bij aanwerving. Rokers zijn meer ziek, personen die op skiverlof gaan breken meer hun benen. Beiden moeten echter evenveel kansen krijgen bij sollicitaties.

Discriminatie zou er ook zijn als sommige personen wel zouden mogen roken en anderen niet. Rookverboden gelden immers voor iedereen, ongeacht afkomst, leeftijd, geslacht, huidskleur, godsdienst, enz.

Stad Brussel rookvrij in 2005

De administratie van Brussel-stad wacht niet op een wettelijke verplichting in 2006. Uit een enquête bij de ambtenaren bleek dat de meerderheid van de ondervraagden last hadden van tabaksrook en een rookverbod vroeg op de kantoren. De stad voorziet ook een bedrag van 60.000 € om personen te helpen die wensen te stoppen met roken.

Vanop een rechtszaak in Aarlen

De assisenvoorzitter legt uit waarom het rookalarm in het gerechtshuis op één namiddag tot vier keer toe afgaat: *"Roken in de toiletten is al voldoende om het brandalarm te doen afgaan. Mijn assessor (rechter-bijzitter) kan erover meespreken."*

Bron: De Standaard 11 maart

Rookvrij of niet rookvrij, dat is de vraag

In Zone03 (een gratis blad met informatie over het uitgaansleven) stond het nieuwe restaurant in het Antwerps centraal station, "Antwerp Centraal Foodcenter", omschreven als *"roken is verboden, (stations-verbod)"* Wegens twijfel over de informatie trokken twee actieve leden van RookVrij (Johan en Herman) op verkenning. Hun verslag:

"Bij het binnenkomen viel me direct op dat er nergens asbakken stonden. Een tijdje later komt er iemand binnen die bij zijn bestelling aan de toog een asbak vraagt en die prompt ook krijgt. Ik ben naar de toog gestapt met de mededeling dat wij in de overtuiging waren dat het hier om een volledig rookvrije zaak ging. De manager zegt ons dat hij geen informatie in die aard heeft doorgegeven aan de pers. De manager vervolgt dat hij zelf niet rookt en voorstander is van niet roken, maar komt daarna met de gekende argumenten dat de rokers anders toch zouden roken en alles extra bevuilen, dat ze in het station ondanks het verbod ook nog roken, enz..."

"Hij geeft zelfs toe dat de ventilatie nog moet geïnstalleerd worden, wat hem dus eigenlijk in overtreding stelt door het roken nu al toe te laten. Hij zei ook dat hij dit deel van het station huurt van de spoorwegen en dat het dus geen openbare plaats meer was, maar een particuliere plaats waar mensen iets komen consumeren. Toen ik de zaak verliet waren er al vier mensen aan het roken."

Dan maar even gebeld naar de redactie van Zone03.

Zone03: "De horecazaken worden incognito bezocht en de redacteurs maken zich nadien ook niet kenbaar. In de artikelen worden de regels, zoals in dit geval met het rookverbod in het station en zijn lokalen, strikt genomen. M.a.w. het is geen fout van de redactie maar van de manager indien de wetgeving niet wordt nageleefd en er gerookt wordt. Onze informatie is juist, wij hebben de regel strikt toegepast. In het station mag niet gerookt worden en ook niet in de lokalen die bij het station horen."

Uiteindelijk werd navraag gedaan bij de dienst patrimonium van de NMBS die bevoegd is voor de stationsgebouwen. Daar vertelde men ons dat de discussie hierover nog niet helemaal beslecht is, maar dat de horecazaken die zich in afgesloten plaatsen bevinden door de NMBS beschouwd zouden worden als niet behorende bij het eigenlijke stationsgebouw. Waaruit RookVrij besluit dat terrasjes en niet gesloten snacks binnen in de stationsgebouwen het rookverbod zouden moeten respecteren. Wordt zeker vervolgd.

Rookvrije horeca in België

Op de website van RookVrij vindt u de meest uitgebreide lijst met rookvrije horeca. Na een vraag van lezers deed Gazet van Antwerpen een oproep en publiceerde op 10 december een lijst met rookvrije horeca. RookVrij heeft een tweetal zaken moeten toevoegen aan zijn lijst. De lijst van RookVrij wordt regelmatig aangevuld. Op de lijst staan alleen volledig rookvrije zaken.

www.rookvrij.be/horeca/rookvrij_uitgaan.html

Gewone leden (die minstens 12€ betalen) krijgen de lijst op aanvraag per post toegestuurd.

Is sport gezond?

Het Voedselagentschap of FAVV (Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen) controleert het roken op openbare plaatsen en de horeca. Het agentschap wordt zoals minister Demotte beloofd had, steeds actiever in zijn controles. Een van onze leden verstuurdte op een zaterdag volgende klacht naar het FAVV:

"Kortademig thuisgekomen van de wedstrijd Okapi Aalst - BT Waregem. Een basketbalwedstrijd in 2° Nationale. Reeds van voor het wedstrijdbegin werd duchtig gerookt aan de twee bars ingericht in de twee uiterste hoeken in de sportzaal.

Tijdens de pauze meldde ik mijn klachten aan de zaalverantwoordelijke en de voorzitter van de club Okapi Aalst. Men vond mijn klacht terecht en zou dat oplossen. De ploegverantwoordelijke van BT Waregem werd eveneens op de hoogte gebracht.

Ondertussen was de zaal mistig gevuld met stinkende tabakslucht. De organisator deed geen enkele moeite om de rokers ook maar iets te verbieden en ze rookten tijdens de aanvang van de tweede wedstrijd helft duchtig verder.

Door de stinkende rook kortademig geworden, kon ik niets anders doen dan de zaal te verlaten, na nogmaals de voorzitter en de zaalverantwoordelijke mijn klacht over te maken. 'Doet U maar!' en 'Belachelijke onnozelaar' waren de antwoorden van beide heren. Een politieagent in dienst luisterde mee.

Mijn gezondheid laat me sedert meer dan tien jaar niet toe een café te betreden, een restaurant te bezoeken of deel te nemen aan recepties of feesten. Tot daar aan toe, dat kan ik vermijden. Maar nu kan ik ook geen sportwedstrijden meer bijwonen?"

Het Laatste Nieuws van 30 maart meldde dat de organisator reeds maandag het FAVV over de vloer kreeg. *"Tijdens de wedstrijd tegen Waregem kwam een boze West-Vlaamse supporter al protesteren omdat hij iemand met een sigaret had gezien."* Aldus de ondervoorzitter van Okapi Aalst: *"In een sportzaal mag inderdaad niet worden gerookt. Voor Okapi Aalstar is dat echter een probleem. Niet alleen zijn er wekelijks zo'n 3.000 supporters aanwezig, in de hoeken van de zaal staat ook steeds een toog. En wie een pintje gaat drinken, steekt ook graag een sigaretje op."*

Deze sportbestuurder kan misschien eens ten rade gaan bij de organisatoren van de Memorial Ivo van Damme. Tijdens dat sportevenement mag binnen het ganse Heyzelstadium niet gerookt worden.

Klachten

Klacht indienen tegen overtredingen van het rookverbod in de horeca en op andere openbare plaatsen kan bij:

Meldpunt FAVV

WTC III 2de verd.

Simon Bolivarlaan 30, 1000 Brussel

e-mail: meldpunt@favv.be

tel 0800 13 550 (9-17h) - fax 0800 13 455

RookVrij v.z.w.
Vereniging voor een rookvrije leefomgeving
fax 02 275 61 10 tel 02 534 84 18
www.rookvrij.be info@rookvrij.be
Lidgeld € 12 (nieuwsbrief per post) of € 6 (nieuwsbrief per e-post)
Rekeningnummer 733-0057758-73

Mits bronvermelding mag alles uit deze nieuwsbrief verveelvoudigd en verspreid worden.